

важливе державне завдання, вирішення якого дають відчутні результати для піднесення авторитету Української держави у світі.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ЗАСОБАМИ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ

ГУМЕНЮК ГАЛИНА

Прикарпатський університет ім. В. Стефаника

В Україні, як і в інших країнах світу, історично склалася своя система виховання, яка максимально враховує національні риси і самобутність українського народу. Нині спираючись на глибинні національно-виховні традиції свого народу, національна система виховання поступово відроджується.

Національне виховання найбільш повно відповідає потребам відродження України. Головною метою національного виховання на сучасному етапі є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури, його національної ментальності, своєрідності світогляду і на цій основі формування особистісних рис громадянина України.

Найважливішою громадянською рисою особистості є сформованість національної самосвідомості, патріотичних почуттів до рідної землі, свого народу, готовності до праці в ім'я України.

Опираючись на дослідження авторів щодо визначення національної самосвідомості передбачає освоєння дітьми своєї етнічної спільності до розбудови національної державності, патріотизм, що сприяє утворенню національної гідності, внутрішньої свободи, гордості за свою землю.

Сьогодні у публікаціях різного рівня багато пишеться про національну ідею. Ми вважаємо, що національна ідея, має бути не просто атрибутом національної свідомості, чисто духовним феноменом, а поштовхом до практичних справ, як було у кращих синів і дочок нашого народу споконвіку.

Формування національної самосвідомості школярів сприяють чимало важливих сфер, а поміж яких надзвичайно актуальними на наш погляд є: 1) історія минулого нашого народу і рідного краю; 2) рідна мова; 3) народознавство; 4) художньо-поетична література; 5) гуманістичне виховання.

Без повернення до багатовікового досвіду народу у вихованні та навчанні не може здійснюватись і формуватись національна самосвідомість, як її практичний результат, невід'ємне право

української нації до самовизначення. До цього зобов'язує нас Конституція України.

Національне виховання має національний характер. Ще К.Д. Ушинський писав: "Не зважаючи на складність педагогічних форм усіх європейських народів, у кожного з них своя особлива мета і свої особливі досягнення цієї мети".

Національна самосвідомість формується всіма засобами рідної мови, історії, культури, національними традиціями і звичаями. Надійний фундамент - історична пам'ять, яка зберігає кожен сторінку життя, різноманітної діяльності і боротьби рідного народу за свої права на всіх етапах його розвитку. Значну роль в історії рідного краю, вивченні і збереженні історико-культурної спадщини може і повинен відіграти туризм. Адже в його функції входять не тільки організації відпочинку і зміцнення здоров'я людей, а головним чином, задоволення їх духовних та інтелектуальних потреб. Це один із основних мотивів, який спонукає людей до туристських подорожей, мандрівок, походів та екскурсій. Туризм через свою пізнавальну функцію сприяє залученню населення до вивчення історії краю, його пам'яток.

Вивчення форм і методів взаємодії туристсько-краєзнавчого руху в попередні десятиріччя, виявлення найбільш ефективних форм історико-краєзнавчих екскурсійних організацій набувають значної актуальності на сучасному етапі, допомагають відкинути все негативне, що накопичилось і використати позитивний досвід, потрібний для подальшого розвитку внутрішнього туризму, як засобу національно-культурного відродження народу. В світлі національного відродження України, розвиток національного туризму повинен активно сприяти розбудові державності і декларації суспільства, духовному розвитку народу і особливо молоді.

Стратегія розвитку навчання і виховання підрастаючого покоління, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації визначені в Державній національній програмі "Освіта" (Україна - XXI століття).

Виходячи з її завдань, туристсько-екскурсійні організації України разом з органами народної освіти, навчальними закладами в роботі з учнівською молоддю повинні направити свої зусилля на створення комплексних програм екскурсійного обслуговування розроблених Держкомтуризмом та Міносвіти України, які стали б невід'ємним неочним доповненням при вивченні базових навчальних предметів, а також виховної роботи в усіх загальноосвітніх школах, вагоме місце серед яких відводиться і школам нового типу (гімназіям, ліцеям, навчально-виховним комплексам).

Основна мета створення комплексних програм: засобами екскурсій на місцевому матеріалі, знайомити учнів з історичним минулим на-

шої країни, досягненнями національної культури, природою, традиціями і звичаями свого народу, а також національними культурами інших народів, які проживають на території України. Вони повинні сприяти вихованню національної самосвідомості, гідності, інтелектуальному, духовному розвитку дитини.

Багатство змісту, різноманітні форми і методи туристсько-краєзнавчої роботи переконають у тому, що будь-який із краєзнавчих напрямків має необмежені можливості для патріотичного, історико-інтернаціонального, естетичного та фізичного виховання підлітків.

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ПЛЮЩ ОЛЕКСАНДР

Український державний університет фізичного виховання і спорту

Життєвий шлях особистості являє творчу реалізацію процесу поетапного включення індивіда в систему суспільних відносин, реалізації своєї неповторності (індивідуалізації) та реалізації самовизначення потреб суспільства (соціалізації). Очевидно, що особливу роль при цьому відіграє етап професіоналізації, коли особистість стає суб'єктом нової для неї діяльності, починає практичне освоєння професії.

Професіоналізація - один із етапів вибору особистістю життєвої стратегії, пошуку власної позиції у відношеннях з навколишнім світом, суспільством, собою. Вищим рівнем реалізації особистості є здійснення її внутрішнього потенціалу у відповідності до конкретного соціально-психологічного сценарію, автором якого є сама особистість. Професіоналізація особистості передбачає освоєння, закріплення, формування і творчий розвиток людських здібностей, навичок і вмінь у процесі взаємодії з навколишньою дійсністю. Професіоналізація органічно вплетена у процес буття, дозволяючи людині проявити свої потреби, інтереси, прагнення, здібності та таланти у контексті взаємовідношення "людина-професія".

У загальній практиці підготовки спеціалістів з фізичного виховання та спорту рівень суб'єктивних передумов оволодіння професією зводиться до розвитку навичок та вмінь необхідних для різних видів діяльності. Як зазначається у науковій літературі, сутністю професійного самовизначення є самостійне і свідоме знаходження смислів при виконанні роботи та всієї життєдіяльності в конкретно-історичній (соціально-економічній) ситуації, а також знаходження смислу в самому процесі самовизначення.